

עמִי עַשׂ

Obvar.

DISSE^TAT^O METAPHYSICA,
De
DISTINCTIONE,

Quam

Ex Suffragio AMPL. SENATUS PHILOSOPH.
in splendido ad AURAM ATHENÆO.

SUB UMBONE
VIRI PRÆCLARISSIMI,
DN. M. GABRIEL.
JUSLENI^I,

Log. & Metaph. PROF. REG. & ORD.
Ad Placitam Φιλοσοφίων Censuram,
Candidè defert,

ANDREAS LUSCINIUS,
Helsingf. Nylandus.

die 23. Junii Anno M.DCC.V.
In Auditorio Maximo heris ante merid.

EXC. Jo. WAL.

R. May. Tegel.

IN
S:^{AM} R:^{AM} M:^{ECM}
EXIMIA FIDE VIRO,
PROVINCIARUM
NYLANDIÆ ET TAVASTIÆ
GUBERNATORI,
EMINENTISSIMO.

Illusfrissimo atq; Generosissimo
DOMINO,

DN. JOHANNI
CRÆU^Z/
LIB. BARONI
De Sippula /

DOMINO
de Abborfors & Päijärfsvi.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO,
GRATIAM & PACEM!

Ignoscas, BARO Magne, mihi, Te
quæso, clienti,
Quod gracili scripto præfigere No-
mina tentem
Splendida; quodque Fores Augu-
stas Musa salutat
De casulis repens, habitus fortis-
que malignæ.
Vestram namq; cupit supplex am-
bire benignam
Mentem, quâ refoves clementer
subdita corda,
Quæ mea dum sentit, felicia, pro-
spera, Musa,
Mox movet illa lyram, solvit quoq;
vota precando.

ILLUSTRISSIMI TUI NOMINIS

1437 MAMBIUMO

Devotissimus cultor
ANDREAS LUSCINIUS.

S:^Æ R:^Æ M:¹⁵

MAGNÆ FIDEI VIRO,

LEGIONIS

EQVESTRIS NYLANDICÆ

CHILIARCHÆ

FAMIGERATISSIMO,

Per illuſtri & Nobilissimo

DOMINO,

Dn. THEODORICO

FRIDERICO

WACŁAWIE/

DOMINO MEO PROPENSISSIMO,

OMNIGENAM FELICITATEM!

Pagina jam præpes Scandit tua
LIMINA ACHILLES,
Sumere fac censum, turpi & cas-
ruisse repulsa.
Ac ne forte roges HEROUM magna
propago
Te Lare qui tenues nostras tuta-
bor aristas?
Exemplò referto sensit quid no-
stra Thalia
Verbo cum vitæ purgatam non
ita pridem
Personuit aurem, fas sit! non plu-
ra revolvo:
Certas Tu meritis, ego Thure &
pectore certo.

PERILLUSTRIS CHILIARCHÆ

Humilimus cliens
ANDREAS LUSCINIUS.

*De Ecclesia Del, Pa
publica mel*

Dn. M. ANDREÆ IGNATIO,
Ecclesiae Helsingforiensis Pastori, an-
nexaque Præposito gravissimo.

Dn. JACOBO PÅJÅZSI
Pastori & Præposito in Pyttis &
Elinå meritissimo.

Dn. ABRAHAMO CARSTENIO,
Scholæ Helsingforsensis Rectori, so-
lertissimo.

Dn. M. MAGNO AURICOLÆ,
Sacellano cœtus qvi DEO Helsingf.
colligitur, inclyto.

PATRONIS, PROMOTORIBUS, PRÆCEPTO
LISSIMIS, ita jam EVERGE

Suspiciendis, devenerandis, de-

PROSPERA

RIS

tria & Literaria Res
ium meritis.

Dn. M. GUSTAVO BERNERO,
Pastori Ecclesiae Hollolensis, adfita-
rumque Præposito diu meritissimo.

Dn. NICOLAO ZUREZI
Pastori in Gyssum dignissimo.

Dn. ERICO BROSERO,
Conrectori Scholæ Helsingforse-
sis, per multos annos laboriosissimo.

Dn. ERICO CASSELIO,
Sacellano Ecclesiae Sibboensis Vigilan-
tissimo.

RIBUSQ; ut ante aliquot annos FIDE-
tis, & FAUTORIBUS,

votoque recolendis pectori.

QUEQUE

Gratiam Vestram, Patroni, Promotores,
Tres, atque Fautores optimi, si hoc occa-
sionis momento, immediatam sinerem; impre-
bi hominis ingratitudini consentaneum ingra-
si animi actum committerem. Favor e. Ve-
ster gratosissimus, & benignitas decantanda,
in me versatilis fortuna incursionibus i&cto, &
ferè in pulverem redacto, emittere clarissime,
dum consilio, imò operâ Vestâ, mihi subveni-
re sustinuisse faventissime: excusso vere sic
rustico rigore, ingenerosis mibi hos quales-
cunque Academicos spiritus. Aceipite itaque
Patroni Promotores atque Fautores, &
sustinet benevolè, bunc primum gratia men-
tis impetum, donec placidior mibi adspirade-
rit aura, ut sic gratitudinis folia maturiori
esse, explicare possim. Interim ut pro au-
genda & continuanda V. A. & P: Rev. Dque
D. felicitate, Dei Paterna indulgentia perpe-
tua exhibet! cernuus dovet,

V. V. C. R. N. N.

Cultor affidans

ANDR. LUSCINIUS.

Ede och
hög-och wälbetrodde/
her

Her Johan Laurentz/
Kongl. Maj:ts Tro-Tjenare och Justi-
tia & Väg Wästare i Helsingfors.

Her Arfwed Carlstedt/
Kongl. Maj:ts Tro-Tjenare och Rente
Wästare öfver Kongl. Magazin i Hels:f.

Her Johan Burz/
Förnäm Råd- och Handelsman i
Helsingfors.

Her Caspar Eberding/
Wällfornäm Kämp- och Handelsman
ifrån Nhen/

Her Mårthen Classon/
Emeriterat, och Kongl. förfästfiedat
Feltvebel i Helsingfors min högtåh-
rade Morbroder.

Allme Höggunstige och my
önskes alsköns timme

Höggachtaðe
sampt Wälachtade/
kar/

Her Petter Vetter/

Kongl. Maj:ts Tro-Tjenare / och In-
spectordrwer Helsingfors stora sidtull.

Her Lärsten Burgman /

Görnåm Råd- och Handelsman i
Helsingfors.

Her Johan Korkman /

Wälförnåm Kidp och Handels Man
sammastådes.

Her Jörgen Pölck /

Wälförnåm Kidp- och Handelsman
ifrån Nyn.

Her Johan Euscinius /

HandelsMan dersammastådes / min
förtrogne Broder.

et beprislige Gymnarer
lig/ och Ewig wälsignelse!

ij skul' iag än förtå / eii GRJEGÅNG
fannat gjorde

Emellan Gunst och Tack ; om Jag ej
drog till Minne;

(Patronet, HEDRAR god / same wälbenågne sinne)

Wed detta mähl den Gunst I lätic blisiva spore

På mig/ mor hvilken ståd; sig lyck au widrig seer;

Då hon med flychtig fare ju näns ifrån mig skilia
De som / näst Gud / ha'a' hore befordra här min

willia;

Men si EHXR ynnest har min ofärd troget seer.

Ty går Jag EHXR emot nu med en ödmjuk
hand /

Ob bär en Gåsva fram chen lika åt af Wårde /
Med Ici warn - stånd den Xerxi han Förråde /

Ty han som iag ej ha'm Guld/ af Pacloli strand.

Taar' dersör' HEDRAR god/ min willia lika opp /

Som skul' den hitta sig hos EHXR i sielwa wårke

Med Göttwan den iag EHXR mig sthdig wara
måker /

EHXR yñest/ gunst/ och hielp blir ståd; näst gud
mitt håpp!

Så håppas Jag och wist/ at himl'en et fulmåtti
EHXR mäca skal igen/ med hugna här på Jorden

Ob seen' i himlens Sal wdi föra an EHXR ordan /

Då I med gudlighet ehr verld' han' g:nom gååe.

De ådle och Hödgachtade Hödg- och wäl-

betrodde/ samt wälachtade Herrars

Hörsamste Dienare

ANDREAS LUSCINIUS.

ביהוֹן:

CANDIDE & BENIGNE LECTOR SALVE!

Non me clam est L. C. quod, dum mihi cupido incessit, non adhuc bene distinctum meum, circa Distinctionem, edulgare animum, diverse in diversa abituri sine judiciorum divertia. Reperias enim nonnullos quibus Scholasticæ his-jusmodi lucubrationes, ob nescio cuius rebellio-nis notam male audiunt, ideoque eos, qui se-verioribus occupati, tricas bas, necessita-te quadam coacti, eluctari mituntur, sub eandem censuram mittunt. Sed quemadmo-dum, nimiam curiositatem, circa futilia, & in communi vita nullum usum habentia, ut-potèque sunt Apinetriceque, & si quid vilius illis, omni tempore omnes sani damnarunt, ita accuratam philosophandi rationem, immò e-siam subtilitatem, circa ardua, augusta ta-men, multis parasangis commendare haut desinunt, Γνῶσις qui sunt philosophi; in quo

A.

pro

propterea veritatis iudicio, etiam illi, qui
 gravioribus his operantur, ab iniqua iale
 censura liberati, cum fiducia stare possum.
 Mitiori a. qui primitias has ingenii nostri,
 excepturi sunt fronte, ne dum titulum opellæ
 prefixum, primo inservi adspicunt, ansam
 accipient, mihi aliquod arrogantie & teme-
 titatis stigma inurendi, ejus praesertim ob rei
 meritum, quod Distinctionis vocabulum, in
 quotidianis discursibus sit frequentissimum, &
 infinita terminorum congerie, cumulatissi-
 mum, ideoque supervacanee fore diligentia,
 juvenem vix Ephebis egressum, tam grave
 sexum, tentare volvere, quod viri, solidas re-
 rum omnium scientia imbuti, conjunctis viri-
 bus, flaccere vix potuerunt; bæc inquam, ne
 de chartula hac concipientur, in ipsa tracta-
 gione, circa expositionem Homonymia Distin-
 ctionis, ostendi, sub quo formaliter, materiam
 hanc recepi ventilandam. Ingenuè tamen
 adhuc necessum habeo fateri Distinctionis De-
 Etymam, etiam sub eo formaliter, quæ jam jam
 à nobis exhibetur, vexatissimam, usque à
 Scholastice philosophie exortu, fuisse, cum stu-
 dij in diversas sese diviseret factiores, homi-
 nes,

nes, magis authoritati, quam rationibus de-
diti. Interim cum per universam Philosophi-
am, & Theologiam, singulari sui usū diffusa
est hæc Doctrina, opera pretium putavi, E-
jus naturam penitus intropicere, ut sic ritè
nobis quoque constet, quid distet æra lupi-
nis. Processus a. Forma, quæ Distinctionem
hanc enucleare nobis proposuimus, hæc erit:
In Membro primo Proœmialia quædam,
quorum ex incunabulis Dist. nostra pro-
venit, substernimus; ubi, licet ea respiciant
proxime Distinctionem realem intrinsecam,
tamen nostro accommodata sunt institutæ, tam
propter Dist:is formalis rationis meliorem
intellectum, quam ut Eodem negotio occasio-
naliter affectionum Entis notitiam, redde-
remus nobis familiarem. Membrum secun-
dum succinctè exhibebit, Definitionem Dist.
nominalem, probabitque simul ejus Exi-
stentiam, & in quantum tractatio Dist:is
in foro Metaphysico peragi potest, ac
debet. Sistit a. tibi L. C. Membrum tertium
Definitionem Dist. realem, Divisiones,
& subdivisiones, indiciaque tam genu-
ina & acceptata, quam spuria & refutata.

Mem-

Membrum Quartum, filum Discursus, ex-
 possitis brevissime nonnullis Distinctionibus,
 ex natura & Entitate extremorum, pe-
 titis, abrumpet. Hecque singula fusi-
 ori commentario, pro materia ampludine,
 & mobilitate, debuissent à me exhiberi, sed
 in tam arctas fauces fortis meam com-
 pulit fortuna, ut majoris mole succrescere
 non potis erat labor. Te itaque L. B. obnixè
 togo & obtestor, ut pro eâ quâ es equanimitate,
 & favore, hac, quæ etiam pro angustia tem-
 poris, intra aliquot septimanas, consarcinata
 sunt, aqui & boni consulas. atque si depre-
 henderis nos in aliquibus, vix semper regi-
 am calcaffeviam, memineris, Dis̄sis Doctrin-
 am à multis, & tantum non omnibus, qui
 sese circa hanc occuparunt, tam obscure tra-
 ditam esse, ut magius quidam conqueratur
 Philosophus, ea quæ ab iisdem evolvi vi-
 dentur, data opera, perplexitatibus in-
 voluta esse. Itaque ut non meliora edoc̄ti,
 errorem illorum aliquando erravimus, ita
 ex eorundem danno, nos quoque in pluri-
 bus sapere didicimus. Vale!

A D S I S J E S U L I B E R A T O R H O M I N U M !
MEMBRUM PRIMUM.

S. I.

Philosophorum campos & plateas, qui inoffensio pede perreptare adsolent, ne in lacunas, ab argutis insidiatoriis, ad fallendum simplices viatores, paratas, incident, cynosuram infallibilem sibi proponunt, cuius ductu, & fidelis directione, iter propositum continuare, metamque tandem optatam, pertingere valeant. Est hæc pyxis nihil aliud, quam concinna & ordinata Methodus, quâ juxta morem ἀκεβῶς Philosophantium, certus rei tractandæ præfigitur scopus, ad quem ceu normam exigenda est ipsa tractatio, ut sic justo ordine, *Objecti affectiones, requisita, & formalitates*, ex sinuosis erorum vorticibus, auspicio euentu emergere possint. Quem euentum, ut & hæc opella nostra sortiatur, ut potè quæ De *Distinctione*, tam *formalem Transendentium rationem representante*, quam *materiale rerum varietatem exhibente*, suum collocat negotium; juvat in antecessum, vel sub examen revocasse, vel ad minimum indigitasse ea, quæ materie nostre, quasi *præambula esse* videntur, quæ ad intimiora, discursus instituendi, penetralia referanda, facere observantur,

S. II.

Distinctionem, quam aggressuri sumus, affectionum Entis progeniem esse, nemo quidem ignorat; at operosa Ejusdem ex suis fontibus diductio, (non loquor de diductione nominali, quam labore faciliter expediri posse, in progressu paucis ostendemus,) resultantia, inquam, Dicit Nostræ, & ejus ex attributis Entis emanandi ratio, maiorem hanc rem illustraturis faceret curam: Respicit namque Dicit. *Affectiones Entis tam Unitas, quam Disjunctas*; quæ sub abstractione quadam dum spectantur, generalem affectionum Entis perficiunt Theoriam, ubi dicimus Eas, *conceptus esse, generalissimos, qui Entis, naturam Generationem per se consequuntur, Transcendentia litter denominant, & in alio atque alio status representant*; ut communiter eas sic describere solent Philosophi. Affectiones a. tales Ente competere, probamus ex eo, quia dantur aliqua, quæ cum Ente reciprocantur, utpote *Unum, Verum, Bonum, Actus & Potentia, Idem & Diversum* etc. Nec tñ: sunt primus Entis conceptus, siquidem prius in Ente concipitur, quod per se, & interinsecè, *Essentiam* habeat in natura realem, positivam, & aßualem: (α)

Cavendum tamen, dum *propria*, *affectiones*,
atributa, & alia his æquivalentis nominamus,
ne incidamus enormiter in errorem quorun-
dam, qui volunt, vi conditionum prædica-
mentalis proprietatis, *realēm* facere *Dīstīnctiō-*
mēm, inter affectiones has *transcendentales*, &
subiectū suum Ens. Nam et si Terminus affe-
ctionis primitus, *concrectē*, de *prædicamenta-*
lībus solum, usurpatus fuerit, res tamen
ipsa iam flagitat, ut talis terminus, non so-
lum amplietur, sed & ab omni ista *imperfectione*
quam vi Etymī sui importat, purificetur
& liberetur, cum repriantur *Transcendente-*
tales *conceptus*, & à subiecto realiter non di-
~~stincti~~, quibus formalis affectionis ratio, opti-
mè convenit. Observandum itaque hic porrò est
id, quod cum affectiones, *conceptus* dicuntur
generalissimi, intellectos volumus, non ipsos
conceptus *formales*, attributorum Entis, in
mente *subjective* harentes, hac enim ratione,
passiones Entis, non tantum qualitates &
accidensia forent, sed etiam tum inter se, tum à
subiecto suo realiter different, & sic non mo-
do veritati sed & communissimæ doctrinæ vis
inferretur, quâ rectè statuitur: attributa En-
tis, esse tantum *realitates objectivas*, ac *dimi-*
natas *Egredi* *rationes*, à *parte* *rei* cum *Ente*

prorsus identificatas, mentis eam en ope à primo Entis conceptu, distinctas, distinctione, quam vocant, formalit, quam non in ordine ad conceptus formales, sed in ordine ad conceptus objectivos, explicare debemus; ut hoc ipsum ex Clariſt. Noldio aecurate ostendit, acutissimus Metaphysicus Pascha: (β) nosque infra, pleniorē hujus distinctionis rationem Deo secundante, reddemus. Et quemadmodum Ejusmodi affect: tanquam Essentia la consecutiva ex Ente fluunt, sic quoque Παρωύμος illud denominant, non quidem juxta mentis præcisionem, & in statu Idealis vel Formalis, sed juxta statum Fundamentalem, quandoque etiam Unius persolēt h. e. Enti in rerum natura constituto prout extra intellectum habet esse objectivum fundamentale atque sub sensu vel unito vel Disjuncto ista, attributa participat, tribui debent. Ut ex collatione cum Excell. Frommio, (γ) nec non Consumatis D. D. Calovio, compertum habemus. Hinc ulterius sequitur, quod sicuti Ens quod attributa hæc denominant, communitate suâ, omnes superat categories, ita illa ipsa eminentia, & latitudine sua omnem prædicamentalium seriem, valde antecellere, adeoque totam Entis latitudinem æquare, non quidem conceptibiliter,

etiamen *denominative*, cum omne Ens denomi-
natur istis affectionibus, & vice versa; omnes
quod affectionibus istis gaudet Essentiam ha-
beat, & inde dicuntur *Transcendentaliter* Ens
Denominare. Una v. res cum sic Ens, & multis
tamen gaudeat modis; hinc quia mens nostra
unico *adequato conceperit*, non potest omnes
istos apprehendere modos, Essentiam iam sub
hoc, iam sub alio modo concipit. unde di-
stincti Entis status, utpote vel *indivisionis ad*
unitatem, vel *conformatatis ad intellectum*
Divinum, ad *veritatem*. &c. oriuntur. Sic
que attributum, *materialiter & concreto*,
ipsam Essentiam implicat; *Formaliter vero*,
& *abstractive* consideratum, ipsum Ens nos
est, sed intercedit hic discriminem quoddam,
a parte intellectus.

§. III.

His dictis, mox superstruenda esset proxi-
mior commentatio objecti, cuius naturam
ex professo venamur; Sed cum ex incunabu-
lis, attributorum Entis, tam unitorum, uni-
tate scilicet quam Disjunctorum, Identitate
puta & Diversitate, radicaliter protrahen-
da est Dist. nostra; συνόμος quantum fieri
potest, in ejusmodi affectionum Scrutinium,

animis nostro excurrere, opere pretium putamus. Et quod concernit Unitatem: cum erga cum Entitate maximè conjuncta est, & ceteris passionibus, puta suis ordinis, supponitur, quia reliquæ, in quadam rerum distinctarum comparatione, seu habitudine consistunt; Quæ habitudo & comparatio, sine unitate intelligi non potest, dicente magno Metaphysico Savo-
rezio. (δ) Unde Dist:is naturam, & rationem, ex Unitate optimè judicare possumus. Parilli-
tatione ex Identitate remotius, proximius
v. ex membro ejus opposito, Diversitate, Di-
stinctio hæc fluit. Identitas s. est plurimi-
am in aliquo tertio convenientia, sub quâ no-
tione servatur etiam Identitas ratiōnis (qua
vel ratiō. ratiocinantis, vel ratiō. ratiocinatae)
quamvis accidentaliter saltim, & equivoco
in Metaphysica expendatur. Differentia s. in-
ter unitatem & Identitatem, apud autores
aperta est. Vide si placet, Metaph. D. D.
HUNDESHAGEN (ϵ) L. Andreæ FROMMER
(ζ) D. D. Joh Adam Osiand. (η) & reliquorum.

MEM-

- (α) D. D. Calov. Metaph. Div. p. 264. D. D.
& Ep. Gez. Encycl. p. 122. (β) in Oneol. sua p. 172.
- (γ) Syn. Met. p. 88. conf. D. D. Calov. Metaph.
Div. p. 265. (δ) Disp. Metaph. IV. p. 79. (ϵ) Met.
Nova Method. p. 86. (ζ) Sym. Met. p. 355. probl. 2.
(η) in Collog. Metaph. Theolog. annexo. p. 25.

MEMBRUM SECUNDUM.

S. I.

AD sacram veritatis amissim, si jam ponderare velimus ea, quæ in membro Proœmiali supposuimus, facilè erit cognoscere, dari Eiusmodi conceptum, quem hic *Distinctionis* nomine insignimus. Vocabulum a. *Distinctionis*, descendens à distinguendo, quod iterum à præpositione inseparabili *dis*, & inusitato verbo *stinguo*, coalescit, accipimus, non i. Effectivè pro actu Distinguenter unum ab alio; sive id fiat, per membra corporea, quomo^ddo rusticus distinguit paleam à tritico; aurifaber aurum ab argento, sub quâ notatione synonymon est separationis; Sic est apud Columell. *Lateribus distinguunt granaria*, ut separatim queque Leguminæ ponantur; quem fere in modum Curtius (9) dicit: *Persas habuisse vestem auro distinctam*: sive mensis ope; quo pacto intellectus distinguit conceptum à conceptu: quæ distinctione coincidit cum abstractione mentali; qua res à re præscinditur & liberatur à conditionibus individualibus, vel imperfectionibus accidentalibus, & e statu uno in aliud deducitur, (1) quo spectat illud Ciceronis: *qui bene distinguist bene doc*

Nec supponimus II. voculam Dist. *Obiective*, & in *actu Exercitō*; quomodo D.D. Joh: Adam Scherzerus, ex D. Recchio & aliis, tale distinctionum conscripsit Manuale; Micraelius, Castaneusque pariter in his suum locarunt studium. Neque III. nostrum otium erit *multiplices vocum significaciones* aperire, quod non raro distinctionis nomine venire solet; hinc Ciceroni talis operatio, *Eiusdem verbi crebrius positi quedam distinctione*, audit. Sed intra sphæram nostri propositi erit heic loci IV. agere, de Dist. acceptā formaliter, pro *relatione* & *habitudine* unius ad aliud, citra tamen repugnantiam; quæ propriissime Dist. appellatur, Nec non de Dist. fundatā in *natura* & *Entitate* *extremorum*; quæ Dist. acceprio à probatissimis authoribus longissimo usu recepta est. acque hoc sensu *non differre, distinguere, & diversum esse*, æquipollent, modo levis saltem æquivocatio profligetur; ut de his disputat Excell. Syar. (κ) Sed redeam ad id, quod circa §. initium innuebam, probaturus scilicet, tam Distinctionis hujus existentiam, quam, *in quantum tractatio Ejusdem, intra forum Metaphysicum peragi potest*, atque debet. Quod non difficile erit judicare, si ad

rationis erutinam recte examinantur, ea, quae
 in Membro primo, de Affectionibus entis di-
 ximus, eo ipso e. quo *natura unitaris* & *iden-
 titatis, Enti intime complieata*, à non esse,
 ad esse protrahitur, etiam Dist. mediantibus
 nominatis affectionibus, ex statu non Entis
 emergit. Ut v. assertum hoc nostrum, o-
 mnino irrefragabile erit, Existentiam Dist.
 ex primis principiis declarabo. Certissimum
 & *auerionis* est hoc principium apud Noo-
 logos: *impossibile est idem simul esse, & cum a-
 liis confusum esse;* oritur e. hoc principium, ex
 illa animadversione affinitatis rerum, qua
 deprehendimus, res inter se, cognationem
 habere, sine confusione. Sic unumquodque
 dum est, quale esse habere debuit, non po-
 test aliud esse, sed suum esse obtinet sibi de-
 bitum; nam *Deus, natura, & mens nostra*,
 ab omni abhorrent confusione; proinde o-
 mnia, quæ sunt in natura, distincta sunt à
 se invicem; & omnia quæcunque sunt in
 mente, distincte repræsentantur, ita ut, quem-
 admodum *Distinctio objectorum & res*
extra intellectum, id inferet, ut unum,
 non sit aliud, hoc non sit illud; sic *Dist.*
notionum & nostrarum in intellectu, hoc iti-
 dem in *objectionis* inferit, ut unum extra men-

vis fictionem non sit aliud. impossibile e. est idem, in natura simul esse, & cum aliis confolum esse, & impossibile est idem simul esse in mente, & cum aliis confusum esse. Atque ex his principiis satis evidenter quoque divisio Dist. immediata, in realem & rationis (de qua infra, cum Deo, agemus) comprobari potest.

§. II.

Hæc vero dum dico, occurrit mihi difficultas, haud multarum subtilitatum tricis vacua; num scilicet id verum sit, quod in superioribus, tanta cum fiducia assertum ivimus, identitatem videl. & diversitatem, atq; per consequens Dist:em fluere ex unitate, tanquam posterius à priori? cui quidem assertioni obstat videtur illud; quod, sicut unus est principium unitatis indivisiæ divisibilis, non principiatum, ita quoque *compositio*, *diversitas* & *Distinctio* eeu cognata unionis, priora unitate sint, non vero posteriora; hanc inter alios sovere videtur sententiam, acutiss. Pascha. (λ) quæ opinio, licet non multum nostræ obsit Distinctioni, videbimus ramen (siquidem, nos contrarium defendere velle, supra intimavimus) quo-

modo eandem argumento Consummatiss. Mētaph. Svarez, arictare possimus; dicit ille (μ) *Mibi quidem videtur divisionem nullo modo esse priorem secundum rem, quam unum & indivisionem in illo inclusam: nam si hac Duo generatim & in sua latitudine, comparemus, prius est, Ens aliquod in se esse indivisum, quam quod sit aliqua Divisio unius Entis ab alio, vel alicujus Entis in seipso; si vero illas comparemus in singulis Entibus, unumquodque Ex natura sua, prius habet in se indivisionem quam divisionem.* Deinde si quis, ex eo, quod *indivisio* opponitur *divisioni*, per modum *privationis*, vellet inferre, divisionem, seu habitum, esse priorem indivisione, quæ privationi responderet, juxta axiomatalogium: *privatio præsupponit habitum?* vult Laudatus Author, ut ritè distinguitur, *privatio propriè & in rigore summa, à privatione impropria & late accepta;* seu ut alias Philosophi distinguere solent *privationem logicam, à Physica.* Atque sic, ut in significatione priori, canonis veritas pro illis pugnat, ita in posteriori iisdem non favet. Hisce satis superque responsum esse putamus, ad rationes illorum allatas, qui volunt divisionem, & consequenter affectiones disjunctas, prius ponere in Ente quam indi-

indivisionem, & Ejus subiectum unitatem. Addi potest, quod licet divisio prior videatur unitate, id tamen non simpliciter, sed sicutem secundum rationem nostra apprehensionis intellegendum. h.e. ut Aristoteles dicit: (1) multitudinem & divisionem, esse ratione priores, unitate, propter sensum, seu prioritate qvoad nos; quod iterum clarius Exponit D. Thomas, Citante Svarezio.

§. III.

Supersunt adhuc difficultates haud leves, quæ si non tollantur Dist. Nost: è foro Metaphysico relegata, extraque ejus pomœria clausa, extorris erit, neque ejusdem regni privilegiis frui, ipsi concedetur. Primo e. reperias nonnullos, qui nullatenus id permettere, volunt, quod *affectiones Entis*, quas vocant *disjunctas*, ad communicationem objecti Metaphysices, admittamus; tum quia eas vix veri nominis attributa putant dici posse, nec definitionem attributorum *Ensis*, in genere, nec *xp̄isyp̄a* sive requisita attributorum in genere (quæ statuuntur esse I. *Essentialis consecratio*; II. *formalis distinctio ab ipso Enne*; III. *extraessentialis denominatio*; & IV. *adequata reciprocatio*) ex aſſe ipſis

applicari; atque propter has causas ejusmodi attributa disjuncta, à Ramistis (licet perperam) ad logicum forum relegantur. Tum quia videntur secundo, aff:es; Disjunctæ jure patronatus Metaphysices destitui, quoniam Metaphysicæ objectum erit ens *reale*, *possidendum*, *verum* etc. affectiones a. sunt *entia modalia*, Essentiam revera non habentia, sed eandem saltim sufficientia, & sic *Entis* solummodo *rationis* nomine venire, quale *proprietà* & κατ' εξοκην in Metaphysica considerari non potest, siquidem unius disciplinæ objectum non potest esse *ens reale* & *rationis* (sub quo ut dictum modos intelligunt) propter oppositionem contrariam. Et hoc est, quod nos quoque in posterioribus tangemus, dum Distinctio a nobis, in *realium* & *rationis* dispescetur.

§. IV.

Verum enimvero, quamvis videntur asserta illa magni roboris esse, tamen res erit invado; dummodo, quantum ad prius eorum argumentum, observamus, quod, ubi de attributis Disjunctis loquimur, nos simul protestari, terminum attributi, *laxius* & *tantum non absusivè*, adhiberi debere; ingenue namque faciemus argumenta illorum, præcisa hac ratione

tione militare. Ultra addimus & hoc, quod si ex foro Metaphysico excluderetur affectum Disjunctarum Doctrina, admodum contractum hoc systema euaderet; cumque præterea horum terminorum generalissimorum, maximus per omnes scientias est usus, ipsique termini horum attributorum, non bono jure alibi explicari possunt; igitur hac in parte, vestigia accuratissimorum Metaphysicorum sequentes, horum terminorum traditionem, Metaphysicæ vendicamus. Alterum quod concernit eorum argumentum, quo scil. evincere conantur, attributa modosque hos, seu *Entia rationis*, non tradi- ri debere in Metaphysica, cuius objectum ut dictum, erit Ens verum, reale &c. Tum respondemus ad illud (præterquam quod ra- tiones quæ ad prius acculimus etiam hic usu venire possunt) quod licet concedamus, modos Entis, tam unitos quam Disjunctos, non esse *entia realia*, realiter ab Ente di- finita, interim tamen, cum attributa hæc imbibunt Essentiam Entis, ut D. D. Calovi- us loquitur, ita, quemodum Ens est obje- ctum Metaphysicæ, sic & attributa quæ ma- terialiter Essentiam entis implicant; formalis- se etiam, licet non habent realitatem sri- de

Et sic distam, habent tamen eandem in significacione latâ, diminutam scil. effundit rationem, sub qua notione omnino participant, de objecto Metaphysicæ. Quod facti necessum habemus, contra quendam, ex acutissimis hujus temporis Metaphysicis, cuius suspecta est assertio, dicentis, Affectionum disjunctiarum doctrinam, penitus illam microscipienti, manere suspectam.

(9) L. 3. c. 3. (i) *Gnostolog.* D. D. Calov. p. 12.
& Excellentiss. D. Mejeri. *Gnostol.* p. 142. (x)
Dispus. *Metaph.* 7. sect. 3. p. 198. (λ) in
Oniolog. sue p. 303. (μ) *Disputat.* *Metaph.*
 -5 sect. 7. p. 94. (ν) *lib.* 10. *Text.* 6.

MEMBRUM TERTIUM.

S. I.

PER varios difficultatum Mœandros & anfractus, tandem devenimus ad id rei momentum, ubi, amoto sapientio, proprium Disputationis nostræ objectum est deducendum, nucleusque Ejusdem, neglectis putaminibus, attingendus; & siquidem varias, tam *Distinctionis* in *abstracto*, quam *Distinctionum* in *specie concretarum*, *definitiones*, &

formales rationes, adferre meditamus, etiam hic
 in limine necessum habemus e boccinare illud
 Aristotelis, (ξ) conspirantibus reliquis omni-
 bus Philosophis, πολυθρύλησσα δει παρῆσ
 ὅρος ζητεῖν: non omnium quærenda est defini-
 tio; quo Effato, ad minimum id evincere pos-
 sumus, quod transcendentalia, juxta legem
 prædicamentalium, strictè examinari haudqua-
 quam debent, cum talem rigorem Philosophi-
 cum sustinere non valent. Huic subnixi Theseos
 fundamento, notionem Distinctionis genera-
 lem, proponimus talem: *Distinctio est diversi-
 tas conceptuum sine repugnancia.* Quod asser-
 tum nostrum, dum ultra propugnare animus
 est, aurem certè nobis vellicant Scholastici,
 tam veteres nonnulli, quam ex recentioribus
 aliqui. quamvis non diffiteor plerosque, certè
 bene multos priscorum & modernorum Phi-
 losophorum, ob nescio cujus curiositatis, vel
 etiam lapsus metum, generalem & abstractam
 distinctionis rationem, omisisse. Nam quod Di-
 stinctionis terminus *equivocus* est, tantum
 abest ut ob Ejus rei metum, generalis Di-
 stinctionis notio excludatur, ut potius id
 ipsum fideli negotio explicari debeat; id in-
 quam testatur non minima pars ex Philoso-
 phorum Choro, quamvis non convenienter

maes, in abstracta tali distinctionis notione
designanda. Rodericus de Arriaga (o) Di-
stinctionem in genere, dicit esse: *Carentiam
identitatis inter duo extrema*. Cornelius
Martini (w) definit eandem: *Dissessionem ab
unitate, & ad eandem, quo fieri potest modo
revocatio*. Clariss. Heereboord. (g) una cum
consummatiss. D. D. Calovio, definit Distin-
ctionem in abstracto, esse illud: *Quo unus con-
cepus non est aliis*. Joh. Scharf: (r) ex Scho-
lasticorum, Thomistarum, & Scholistarum
Iscunariibus, talem producit distinctionis in-
genere descriptionem: *Distincio est diversi-
tas, qua res vel praeter mentis operationem
sunt diverse, vel ab ipsa mente, rebus distin-
ctio imprimitur*. De his v. omnibus, ut nihil
dicamus, supremæ à nobis allatae, quin tuto
adhædere possimus, nihil puto nos impedire. Dis-
palesceret hoc, dum descriptionis nostræ con-
cepum contrahibilem, & contrahentem, ex-
actius examinamus; quod concernit prius, fe-
cimus diversitatem, distinctionis concepium
convenientia; nam diversitas cum identitate,
sub disjunctione quadam, totam exhaustit En-
tis latitudinem. Hic a nodus, facile durissi-
mus, duro quoque secundus & dissolvendus est
cuncto; nam, quemadmodum id verum est,

quod diversitas, in ordine ad Distinctionem realēm, optime generis loco poni potest, immo latiorem involvit conceptum; Est e. diversitas alia sine pugna, quae vocatur distinctio, alia cum pugna, quae oppositio dici sivevit, (r) sub quo titulo, diversitas absque omni dubio conceptum convenientiae in ordine ad distinctionem infert, quod clare quoque indicat, Definitionis allatae conceptus disconvenientia, sine repugnantia, quo à diversitate cum pugna, seu oppositione, discernitur. Hoc, dico, quemadmodum verum est, dum ad Distinctionem realēm, talis applicatur diversitas, ita minus congruum id ipsum videtur esse, si talis diversitatis notio etiam de Distinctione rationis prædicetur; affectiones enim, qualis est diversitas, competunt Enti præter mentis nostræ operationem, jam vero Distinctio rationis, non præter, sed per mentis operationem, rebus attribuitur, Ergo sub titulo diversitatis eam salvare dubium videtur! Sed tenendum hic, quod Distinctio rationis in Metaphysica, non est propriè dicta diversitas; est e. distinctionis vocabulum æquivocum, quod, non potest univocè cum Dist. reali, participare de diversitate; in Gnostologia vero quin propriè dicatur diversitas hæc Distinctio rationis,

nihil

nihil impedit, nam ut ibi conceperis in actu
 signato expenduntur, & conceptus formales, de-
 utroque distinctionis rationis extremo, reali-
 ter distingvuntur, ita etiam per diversitatem
 ritè exprimuntur. (v) Porro dum dicimus,
Distinctionem, diversitatem esse sine repugnan-
 sia, animadvertisimus eo ipso *Distinctionem* for-
 maliter consistere in *relatione*, cùm habitudi-
 ne extremorum ad se invicem, quæ relatio,
 cùm conceptus positivus, explicari solet per
 negationem dicente *Petro Hurtado de Mendoza*.
 (φ) Notamus etiam, nos hic intendere *rela-*
sionem, non *predicamentalem*, quæ accidens
 reale est, cuius totum esse consistit in *rela-*
tione ad aliud, tanquam ad terminum purum,
 cùm ut alii loquuntur, est σχέσις seu ordo
 unius ad alterum tanquam ad purè terminum,
 & proprietas talium relatorum est, ut uno
 posito ponatur & esse alterum, & uno sublato
 tollatur & alterum; sed *transcendentalem* hic
immixtus relationem, quæ est respectus, in
 rei absolutæ *Essentia* inclusus, eam referens
 ad aliud, non sub pura ratione termini, sed
 vel ut ad causam, vel subjectum, vel obje-
 ctum &c. & talis relatio non requirit σύνταρ-
 ξis sive coëxistentiam. vide *Svarcz.* (χ)

Sic explicatum mitto conceptum Distinctio-
nis contrahibilem, parili ratione, sub examen
revocans, conceptum Ejusdem contrahentem,
qui sicut nobis; I. Distinctionis subjectum, voca
Conceptum; ubi equidem non adstipulamur
illorum nutui, qui Distinctionem dicunt esse,
inter *conceptus*, vel *objectivos* solum, qui juxta
mentem illorum *realem*; vel *formales* solum,
qui *rationis* Distinctionem constituunt; nam
præciso omni respectu objectivitatis, obtinet
inter rem & rem distinctio realis. Sed amplia-
mus terminum *conceptus*, subjecti loco positi-
um, adeò, ut non solum *formalem*, sed &
objectivum conceptum, seu intellectuonis termi-
num, vel ejus *objectum*, quatenus *objectum*
est, intelligamus, ceu D. Joh. Adam Scher-
zerus, in suo Manuali Philosophico differit.
Nec relationem, sive habitudinem extremorum
ad invicem impedit id, quod diximus præ-
ciso omni respectu objectivitatis, rem & rem
differre realiter; nam uti superius inculcatum
est, intelligimus *relationem*, non *predicamen-
talem*, sed *Transcendentalem*, cuius naturam
vidimus supra. II. Sicut nobis modo indigita-
tus *conceptus*, descriptionis nostræ *contra-
bens*; *formale* seu *rationem formalem* Distin-
ctio-

Eionis, quam in §. præcedenti, diximus esse relationem, explicatam per negationem; plurimatatem item III. terminorum, sive realiter, sive per rationem distinctorum.

§. III.

Aggredior divisionem distinctionis propositæ, immidiatam, quam alii sub τεχνομίᾳ, alii nescio quas addentes, *formales*, *medales*, & ex natura rei distinctiones, proponunt. Nobis v. Distinctionis naturam, heic loci, ex habitudine mutua extremorum, potentibus, διχομίᾳ placet; constituentibus, summa Distinctionis genera, *realēm* & *rationis* Distinctionem, in qua Divisione propugnanda, nobiscum militant ferè omnes, qui circa hanc materiam explicandam, suam posuerunt operam; rationes insuper solidissimæ, bipartitam nostram divisionem comprobabunt. Applicamus itaque primo ad institutum nostrum, duo illa principia, quorum, in probatione existentia Distinctionis in genere, prius mentionem fecimus; præstabunt illa, quod quæcunq; vel in natura, vel in mente distincta sint, distinctè represententur. (ψ) Secundo deprehendimus membra distinctionis *realis* & *rationis*, importare rationes contrarias, quia Distinctio-

nem realem illam vocamus, quæ competit rebus citra mentis operationem, rationis v. quæ rebus competit per mentis operationem; si e. id quod est in rerum natura, citra mentis operationem dicitur *Ens reale*, quidni Distinctio realis dicatur, quæ rebus citra mentis operationem competit? & similiter, cum Ens rationis sit, quod existit tantum per mentis operationem, Distinctio rationis commode dici potest, quæ rebus convenit tantum per mentis operationem; jam a. competere rebus tantum per mentis operationem, & competere rebus citra mentis operationem, terminos implicant contrarios. His rite pensatis, vide-
mus quam frusta sit Scotus, cum suis para-
statis, qui *Distinctiōnē ex natura rei forma-
lēm*, medium constituerit inter realem & ra-
tionis, hancq; suam *Distinctiōnē*, non tan-
tum in rebus creatis, sed etiam in divinis, in-
ter *Essentiam*, & *relationes*, *attributae* & *Es-
sentiā*, ut & *attributa* inter se invicem, ob-
tinere, non sine manifesta compositionis, vel
ad minimum, negationis summæ simplicitatis
introductione, afferit; quam ob causam, ner-
vose eundem Scotum cum Dist. sua refuta-
rum vide à Sthalio. (ω) Eadem corda cum
Scoto siquidem Fonseca visus est oberrare, (nisi
quod

quod hoc in momento, ab eo divertit, quod
in Divinis, nec relationes ab Essentia, nec at-
tributa inter se, aut ab Essentia, *Ex natura
rei*, sed solo modo intelligendi distingvi dicit;
ideoque Dist:em hanc triplicem facit, *Forma-
lem* videl. *modalem*, & *Potentialem*) etiam
à laud. Sthalio, validis argumentorum ponde-
ribus citatis locis, evictum esse deprehendimus.
Idque non immerito: nam si descriptionem
Distinctionis ex natura rei, tam Scotistarum,
quam Fonsecæ, exactius examinemus, facile
pater eandem, uti à prioribus proponitur, ad
realem, ex commentatione v. posterioris, jam
ad rationis, jam ad realem Dist:em referri de-
bere. Ex qua etiam fidelia tertium dealbare
possimus parietem, cum scil. recentiores suam
crepant *Dist:em Formalem*, inter attributa
Spiritus communia, in ordine ad Spiritum in
communi. Hic e. solummodo attendendus est
status Fundamentalis, & *singularis*, non uni-
versalis & præcisivus. consule hac de contro-
versia Clariss. Pascham. (α) Dicimus itaque
Dist. *Formalem* utcunque sive à recentioribus
sit proposita, sive Scotistis apposita, sive deniq;
à Nominalibus introducta, consistere & fun-
dari in natura extermorum, atque optimè vel
ad realem, vel rationis Dist:em posse referri.

Simile iudicium ferendum est, de distinctione modalis, prout ab Arriaga & nonnullis aliis, seu medium Distinctionis genus inter realem & rationis, explicatur.

§. IV.

Triplex *divisionis* variorum authorum profligata, *divisionis* Distinctionis ex habitudine mutua extremorum pendentis, stabilivimus, itaque Divisionis membra, & quidem primo *Distinctionis realis*, intimius introspiciemus: Varii varias hujus *Dist.* adferunt descriptiones quas in unum hic conserre, vix sine prolixitatis tedium possemus. Mendoza (β) cum nonnullis recentioribus, dicit distingvi realiter illa: *quorum conceptus objectivi, non sunt idem*: placitis his etiam nos velificaremus, Si omnem nobis dubitandi ansam, circa hanc rem præripemus; nam licet concedamus dari *Dist.* realem, inter conceptus objectivos, cum scilicet, quando ipsæ res, seu modi separabiles & oppositi, sine mentis operatione discernuntur; tamen cum, ubi una eademque manet res, multiplicantur rationes objectivæ, notionaliter, sive per rationem distinctæ, nou video quomodo *Distinctionis realis* præcise obtinet inter conceptus quoslibet objectivos. Majori itaque prolubio veritati arridet descripicio hæc Noldii: *Distinctionis realis est, quæ da-*

zur inter objecta intellectus, in re, & extra
 mentis fictionem distincta. Vel ut vult Clariss
 Pascha: (γ) Distinctionem realēm esse inter ea,
 quorum, unum non est alterum, circa omnem
 mentis operationem. Eandem cum his fovet
 mentem Svarez. (δ) His itaque ad stateram
 rationis ritè examinatis, multa nobis inno-
 tescunt; Ut pote I. Distinctam realēm usitatè non
 dici illam, quæ solummodo ratione extre-
 rum realium talis est, nam illa potius rea-
 lium, quam realis Distinctio dicenda esset. II.
 Cum objecta intellectus, in descriptione, di-
 cuntur in re distincta esse, id nobis adap-
 tiunt, quod omnis ferè *Distinctio realis re-
 bus est intrinseca*, non v. modus semper a
 re realiter distinctus; secluso e. quocunq; mo-
 do, res per se ipsam distinguitur, ab alia re.
 Ponamus v. g. duas res *solem scil. & lunam*;
 præcisis & remotis aliis omnibus; hæ res o-
 mnino distingvuntur, ergo vel per seipfas, vel
 per aliud? non per aliud; quis quolibet alio
 remoto, & nullo alio in rerum natura existen-
 te, tamen disjunguntur; Ergo seipfis; deinde
 si ponamus aliquid ab aliquo, distingvi per
 aliquod tertium, E. g. solem à luna per ali-
 quem modum, etiam *Sol à modo distingvetur*,
 Ergo per seipsum, aut iterum per aliquid ser-
 D3

sium; si *Sol* distinguitur à modo per seipsum,
 quidni à *luna* etiam distinguatur per seipsum?
 si a. per aliud, aut dabitur aliquid a quo sol
 per seipsum à luna distingvi poterit, aut dabitur
 progressus in infinitum, à quo abhorret na-
 tura. Sed notanter modo dixi omnem ferè
 distinctionem realēm rebus esse intrinsecam
 quod etiam verum esse demonstratioe pro-
 xima ostendit; verum cum etiam termini re-
 periantur extrinseci, ob quorum realēm inter
 se dist̄em, ipsum subjectum in se indistinctum
 extrinsecus tamen realiter distinctum denomi-
 natur, ut ad oculum patet in Ente simplicis
 summo Deo, in quo plura differunt realiter non in-
 trinsecè, bene tamen extrinsecè & juxta con-
 nata extrinseca realiter inter se diversa, pa-
 get ex eò quod non omnis Dist. realis sit in-
 trinseca rebus seu objectis suis quemadmodum
 docent nonnulli. III. Observamus, in Dist:is
 allatæ descriptione indigitari tam subiectum,
 quod à Distinctione denominatur, quam *Ex-*
rema inter quæ relatio Dist:is obtinet; hoc
 inquam indicatur per voces, *Objecta intellectus*;
 Num v. objecta hæc præcisè sint conceptrus ob-
 jectivi, ut nonnulli volunt supra inquisivimus,
 negativæ subscribentes, propter rationes ibi-
 dem allatas, ut & quod Distinctio realis omni-
 um

um suffragio, locum habeat inter *concreta*
formales, ut inter *accidens* & *accidens*. Quod
clarius nobis demonstrandum erit, cum in
membro ultimo de Dist. hac *Formali* ut in
Entitate extremorum fundata, agemus.

§. V.

Accessum facimus ad *subdivisiones distinctionis realis in communi*. Omissa v. hec
loci omnium Dist:is realis specierum prolixa
expositione, magis recensendo, quam expli-
cando, easdem indigitabimus. Celebris est illa
Divisio Dist:is realis, in stricte sic dictam,
alias *realitatis majoris*; & analogice sic nomi-
nata, seu *realitatis minoris*. Priorem di-
cunt autores esse inter rem & rem; posterio-
rem v. inter rem & ejus modum separabilem,
vel inter modum & modum, qui sibi invicem
sunt oppositi. Ad hanc Dist:em realem analogi-
cè sic vocaram, orthodoxa antiquitas, imò
& Doctores moderni, Dist:em personarum
S: S: Trinitatis, pertinere credunt. Et coinci-
dit hæc Dist:io fermè cum Scotistarum, ex na-
tura rei. Porro Distinctionem realem Meta-
physici dividunt: in *realem Tantum*, vel *Es-
sentialiem*; hanc iterum in *genericam*, *speci-
ficam*, & *numericam*, ut nihil dicam de *Distin-
ctione suppositali*, quam nonnemo, nonsine mul-
ti pli-

explicatione Entium præter necessitatem, obtinere dicit inter individua, male supponens eadem non distingvi *essentialiter*, cum tamen diversas habeant Essentias. Alii adhuc, Dist:em realem dicunt esse *positivam* & *negativam*, denominatione ab extremis accepta. Alii deniq;
sæquaram, & *inadequatam*, *intrinsecam*,
& *extrinsecam*, *actualem*, *potentialem*, &
mecio quas Dist: divisiones excogitarunt, & mi-
ris modis eisdem torserunt, ut non credam il-
lud invidiæ verbum esse, quod habet clatiss.
Heerebeord, (ε) Scholasticos, per multipica-
tionem hanc Dist:um inextricabiles difficul-
tates, in Philosophiam introduxisse. Nos itaq;
siccō pede explicationem harum distinctionum,
hic transimus; fortè ad calcem ubi de non-
nullis Distinctionibus, ex natura extremonum
pendentibus commentari animus est, deposito-
rum hoc tangemus.

§. VI.

Non possum hic in totum tacere κρίψις
Dist:is realis, certa nimis & infallibili-
tia; spuriis & falsis, sive illa ponantur in
diversitate definitionum, predicatorum, loco-
rum, temporum, sive in ratione totius & par-
tis, sive in ratione predicatorum, ante omnem
opera

operationem intellectus diversorum, & contradicentium, & censu indiciorum verorum exploratis; idque ob rationes quas vide apud Scheib. (ζ) nec non Hebenstreit. (η) Indicis, inquam, his adulterinis tremoris, certissimum erit κρίνειον Primum, realis separabilitas, vel etiam separatio, sive hæc sit mutua, adeò ut utrumque possit manere in rerum natura post separationem; vel naturaliter, & supposito tantum influxu Dei generali, & ordinario; vel per potentiam Dei absolutam; sive sit hæc separatio, non mutua, ut alterum tantum possit esse superstes, alterum v. non, sicuti modi separantur à suis subjectis; adeoque intelligimus hic separationem non mentalem, sed realem. Unde videmus quam frustra sudat acutus alias Disputator Heereboord: qui (θ) vult quantitatem continuam, nullo prorsus modo realiter, sed ratione solummodo à materia distingvi; cum tamen si Neotericis credimus, extensio definita & determinata, à materia secunda, omnino separari potest, remanente nihilominus extensione indefinita & indeterminata, ab essentia materie, præcipue prime, inseparabili. juvat hanc assertionem exemplum quod proponunt Theologi de Christo Homine, qui quoad omnes sui partes, sine extensione quantitativa, in longum,

latum, & profundum, ubique præsens est. Tenuendum tamen circa hanc Dist:is notam accurate, id quod Svarez. (1) monet, dictum scilicet signum, ex separatione sumptum, neque esse adequatum, neque unicum, nec semper primum, solumque assignari ut certius & notius, quando haberi potest. Secundum signum Dist. realis, est *Diversitas Essentiarum*, Quæ e. diversas habent Essentias, ea citra omnem controversiam realiter distingvuntur. Observandum etiam hanc notam non esse adiquatam & unicam, validissimam tamen, ubi cunque diversas Essentias sine subordinacione reperire possumus. (x) Terrium τεκμήριον Dist:is realis, est *oppositio*; prout opposita à Philosophis maximè definiuntur, quæ neque de se invicem, neque de eodem tertio, secundum idem, ad idem, eodem modo, atque tempore, affirmari possunt: & dispescuntur, in *disparata*, *relative opposita*, *conteraria*, *privative opposita*, & *contradicentia*. Quæcunq; igitur sunt opposita istis modis, realiter distingvuntur, quia oppositio infert, non tantum; ut hoc non sit illud, sed etiam ut hoc repugnet illi. Adsignant adhuc Authores, varia hujus distinctionis indicia, quæ licet non sint Ejusdem infallibilitatis, cum illis tribus allatis,

validè tamen pugnant, modo cautè iisdem utamur. Sunt hæc, vel eorum, quæ sunt diversa *supposita*, aut in diversis *suppositis* & *subjectis*, puta *naturaliter*, & in *suppositis subjectisque separatis*; quam cautelam necessum habemus intimeare, propter *Essentiam Divinam* quæ quidem realiter est in diversis *suppositis*, non tamen à seipso realiter distincta est; Ut & propter attributa tam *divinæ*, quam *humanæ naturæ Christi*, quæ in diversis quidem, per communicationem, sunt *subjectis*, non tamen distinguitur attributum, uni *naturæ Essentialiter proprium*, à se ipso, quatenus per communicationem ab altera *Natura*, possidetur. Vel adponunt signa, eorum, quæ se habent, ut *causa & causatum*, vel ut *generalius loquuntur, producens & producendum*. Hoc argumento S. Augustinus (λ) cum Theologis utitur, ad probandum personas *Divinas* realiter inter se distingvi, quia Pater producit *Filium*, & *Filius simul cum Patre producit S. Sanctum*. Productionem v. hanc in *Divinis*, cautè intelligendam esse, monent Theologi.

§. VII.

Saltum jam facio, ad expendendum alterum *Divisionis membrum*, *Diss. videlicet rationis.*

Ne v. opella hæc supra modum accrescat, va-
riæ mitto variorum circa Dist. hanc descri-
ptiones, & expositiones; quæ si genuinæ, vel
adulterinæ sint, ex paraphrasi nostra animad-
vertemus. Dicimus itaque iterum cum Cla-
ssissimo Noldio: *Distinctionem rationis esse,*
qua datur inter objecta intellectus, non in re,
sed per mentis operationem, distinctionem. Distinc-
tionem rationis hic intelligo non illam, quæ ab ex-
tremis ita dicitur, prout ea saltem à ratione
sint excogitata sine aliquo fundamento, quo in
momento multi valde errant; siquidem Entia
eiusmodi rationis realiter differunt, ut patet
in conceptibus formalibus. Nec distinctionem ra-
tionis hic assumo in famosa illa, & latissima
significatione, quæ Aristoteles (μ) eandem
olim explicavit; dicebat e. distingvi rationes ea,
quæ specie, forma, ratione formali, & defini-
gione, differunt. Sed meum erit Dist. rat. ea
ratione enodare, qua in definitione supposita,
eam proposui. Ubi attendimus ~~ne~~ ejus relatio-
nem & habitudinem, non confitere in deno-
minatione Extrinsicæ, & actu intellectus,
quemadmodum Schalius. (ν) putavit: Utut
objectum à sua cognitione, & actu intellectus,
præscindere conatur; Nam sic Dist. rat. for-
maliter veri nominis accidens, & ens reale
esset

est, quod omnino implicat. Congruentius itaque videtur dici, relationem hanc rationis, rebus esse intrinsecam, non citra sed per mentis operationem; relatio e. rationis, sicuti ad modum relationis realis singitur, ita in eundem modum, rebus singatur inesse, non citra sed per mentis operationem. Dicitur in descriptione, relationem hanc, ceu Dist. rat. dari inter objecta, quo cum innuitur, tam subjectum denominatum, quam Extrema, inter quae, relatio obtinet. Hæc inquam, puta extrema, sunt conceptus plures objectivi, inter se non nisi per rationem Distincti; nam non ferè concipi potest, pluralitas conceptuum formalium, sine pluralitate conceptuum objectivorum; multiplicatis e. Ideis, non possunt non multiplicari rationes objectivæ; duæ e. dissimiles picturæ, non possunt habere unum exemplar sibi prorsus dissimile. Nec tamen metendum, pluralitatem hanc extenorum excludere realem identitatem; non e. multiplicatis rationibus objectivis, multiplicantur ita tim res ipsæ, cum una eademque res, diversis subesse potest rationibus objectivis, quæ nullum discrimen important reale. Hinc substitutum Magister (ξ) dicit; Possunt unius

Eiusdemque rei esse diverse notiones quas
barbari formalitates (intellige non ultima-
tas) vocant.

§. VIII.

Distinctionem rationis facio duplicem, ra-
tionis scil. ratiocinatę, & rat. ratioci-
nantis. Hanc posteriorem Heereboord, (o)
pernegare conatus est; neque tamen suę ne-
gationis stringentes adfert rationes, sed, ut
ex mente ipsius percipere possumus, in ezm
propendit sententiam, quo falso suę inserviae
hypothesei, Dist:em realem dari inter conce-
ptus objectivos ταῦτα, rat:is v. inter formales
tantum. Verum si & hic, non mancipemus
nos ipsius capiti, sed inquirimus in id, quod
veritati magis consonum esse videtur, omnino
evincemus dari etiam hanc Dist. licet ὅμω-
σύνης, in ordine ad dist. rat. ratiocinatę sic
dicatur. Nec putandum est, Dist. hanc, in
totum, aliquo usu defraudari. In Theologia
e, præstat id, ut possimus distingvere inter at-
tributa, tam Divine, quam Humanę Na-
turę Christi, quatenus spectanda veniunt, in
proprio, & unito subiecto. Similiter mediante
hac Dist: possimus discernere Status τυ λόγω
diversos, prout scil. simplex est ab æterno, &
pro-

prout σύνθετος & ἐν αναποτήσει in tempore, si-
ne sui mutatione & diversitate. confer quæ ad
hæc habent D. D. Calovius (π) & D. Schaeffius.

S. IX.

Iam Dist. Rat. Ratiocinatæ, quæ propriæ &
eminenter Dist. is nomine venire solet, à no-
bis examinabitur. Est v. Dist. Rat. Ratioci-
natæ, (ut varia variorum placita mittam)
quando idem, sub Diversis conceptibus forma-
libus inadæquatis significatur, & habet fun-
damentum quoddam in re & objecto, de quo
bujusmodi conceptus formamus. Patebit hu-
jus Dist. ratio, si ritè ponderantur ea quæ de
Dist. Rat. is in genere diximus. Unde licet hic
dicamus, idem significari per diversos conceptus
formales inadæquatos, non exclusos tamen
volumus conceptus objectivos, non ex natura
rei, sed per mentis fictionem distinctos, quam
ob causam haudquam multiplicari potest
ses quæ distinguitur. Sed fortè videntur multi
(§) per negare velle ejusmodi rationes objectivas
formaliter & per actum intellectus distinctas.
dicunt: quando concipitur animal, concipi
etiam rationale, cum idem sint realiter, &
vice versa quando cognoscitur rationale, co-
gnosci etiam animal, propter eandem *Essentia*
idem

idenitatem, atque sic hanc Dist. fieri dicunt
 tantum per actum intellectus, sine ulla practi-
 fione objectiva, quæ (ut illi posso argumen-
 tanter) involvet contradictionem: cognito
 e. inquit, animali, simul cognosceretur ra-
 tionale, cum sint unum & idem realiter,
 etiam nobis concedentibus; non a. cognoscer-
 retur rationale, ex hypothesi, cum unum ab
 alio præscindatur. Sed & hæc illorum ratio-
 cinia in cassum inclinabunt parietem, nec ve-
 ritatem assertionis nostræ infringere valebunt.
 Falsum namque est quod dicunt animalitatem
 non posse clare & distinctè concipi, non con-
 cepta rationalitate; faciemus e. periculum, hoc
 num fieri possit? cum homo eminus videtur,
 ex motu id animal esse, quod movetur co-
 gnoscimus; eaque clara est perceptio, tametsi
 illud animal non magis cum ratione conjun-
 tum & nobis percipitur, quam alia qualita-
 te, doctrina videl. & virtute instruclum. Er-
 go animalitas & rationalitas, diversos ha-
 bent conceptrus objectivos, & unum sine altero
 concipi rellè potest, & præscindi; non practi-
 fione Physica & reali, sic e. involvet contra-
 dictionem esse idem & distingvi realiter; sed
 logica, quæ optime in Idemitate reali, sine
 contradictione locum habere potest. Dispicie-
 mus

mus ultra quomodo id intelligendum venit,
 quod affirmavimus Dist. rat. ratiocinatae *ba-*
bere fundamentum in re, quæ distinguitur.
 Fundamentum hoc sunt diversa connotata, seu
 id, cuius respectu intellectus noster rem ali-
 quam concipit, non *adæquate* exhauiens to-
 tam rei quidditatem & Essentiam, sed *ina-*
dequate; non exactè concipiens totum id
 quod est in re; v. g. quando intellectus con-
 siderat Essentiam Dei, jam in ordine & respe-
 ctu ad *actionem miseriendi*, jam ad *actionem*
puniendi, *actiones hæc* sunt diversa connotata,
 propter quæ intellectus noster, unum ab al-
 tero, misericordiam scil. à justiciâ, distingvit.
 Similiter, cum in homine distinguitur *anima-*
litas à rationalitate, fundamentum præbent
 diversa connotata, actus puta *sentiendi* & *dis-*
scurrendi, qui concipiuntur per *equivalen-*
tiam ad plures causas. Aliquando tamen
 evenit, ut diversis actibus, *eadem* attingam-
 tur connotata, ut *unio inter formam & mate-*
riam, præbent locum Distinctioni inter *infor-*
mationem & materialisationem. (σ) Sæpe etiam
 distingvuntur nonnulla, non habito respectu
 ad connotata extrinseca, ut *immortalitas &*
simplicitas, differunt in Deo. Signa itaque
 hujus Dist. sunt i. *subordinatio prædicamenta-*

lis. II. pluralitas conceptuum formalium. III. diversitas definitionum. adde & IV. ex Suarezio (τ) diversitatem aliquam formalem in concepisibus objectivis.

(ζ) II. Metaph. Texte. XI. (o) Disput. Metaph. I. sect. IV. §. 92. (π) in Compend. Metaph. p. 267. (ϱ) Volum. II. Disput. select. p. 321. (σ) in Metaph. Exemplar. Edit. 6. p. 170. (τ) D. D. Calov. Metaph. Divin. p. 241. (υ) From: Metaph. p. 355. probl. II. laudat. D. Thuron. Metaph. p. 257. (Φ) Disp. IV. sect. I. (χ) de relat. Met. differe XLVII. (ψ) D. D. Calov. Metaph. Div. p. 541. (ω) in Institut. Metaph. 2 pag. 328. ad 338. (α) in Ontolog. p. 605. (β) Disp. VI. sect. I. (γ) Ontolog. p. 506. (δ) Disput. Metaph. VII. sect. 1 (ε) Disput. select. Volum. II. Disp. 29. (ζ) Metaph. p. 121. (η) Philosoph. prim. p. 915. (ϑ) in Disput. select. Volum. II. (ι) Disp. Transcend. VII. sect. II. p. 183. (κ) Scheibl. Metaph. p. 122. (λ) Lib. I. de Trinit. Cap. I. (μ) V. Metaph. Cap. II. § 1. Physic. Text 60. § 66. (ν) In instit. Metaph. p. 343. (ξ) Scaliger Exercitat. 307. S. 15. Confer D. L. Reinesii Extens. Theolog. Technic. p. m. 36. dist. 2. (σ) in Melerei: Disp. select. Volum. II. Disp. 29 (π) in Metaph. Div. p. 544. Exempl. Metaph. edit.

*dit 6. p. 179. (ε) Mendoza Disp. VI. sect. v.
Sthalig. in Instit. suis. p. 43. (σ) Mendoza Disp.
VI. sect. V. §. 80. (τ) Disp. VIII. sect. II.*

MEMBRUM QUARTUM

§. I.

Cadit nunc promissum, crebra mentione superius intimatum, in debitum. Pollicitus e. eram, me velle in Membro hoc ultimo, Dist:es in natura & Entitate extremonrum fundatas, h. c. ex illis ipsis terminis qui distinguuntur denominatas, simplicissimo calamo perstringere. Monendum itaque hic est, quod nec Distinctiones haec omnino diversæ naturæ sunt, à Dist. reali & rationis, sano e. sensu ad utramque applicari possant, quod modo patet. Nec usque adeo audacia nos munierus, ut pro qualibet extremonrum diversitate, nova & non antea usitata, excogitaremus Distinctionum genera, contenti erimus illis, quæ jam longissimo usu introducta sunt, quæque in Theologia & Philosophia hinc inde applicata sapissimè occurruerunt. Præsertim v. eas attingemus Dist. species, quæ uti diximus, certo respectu, jam *realis*, jam *rationis* Distinctionem respiciunt.

Harum Distinctionum agmen sequitur pri-
 mo: *Dist. Essentialis*. Hæc licet strictè &
 in rigore dicatur esse inter ea, quæ habent
dispersas Essentialias; quomodo hanc *Dist.* ver-
 bo supra indigitavimus, in subdivisione *Dist.*
realis; erat namque ibi ejus oppositum mem-
 brum, *Dist. realis Tantum*. Tamen non ma-
 lè, generaliter & latè hæc eadem *Dist. Es-*
sentialis applicata reperitur omnibus illis, quæ
diversas habent *formales rationes*, in quo ca-
 su formalis ratio, pro *Essentia* accipitur; sicq;
 quæ ratione duntaxat distingvuntur, quatenus
 per *conceptus primos*, & *rationes synonymicas*
 discernuntur, quodammodo *essentialiter di-*
stingvi dici possunt, ad differentiam *dist:is*
extraessentialis, quæ fit per *conceptus secun-*
dos, & *rationes paronymicas*. Proprie v. &
 rigorosè fatemur hoc *Dist.* genus *quisbusdam*
 realiter distinctis attribui. Notanter dico qui-
busdam, nam *Dist. Essent.* propriè sic *distis* o-
 mniñò strictior est *reali*, & sub illa, tan-
 quam species continetur. Personæ e. Divinæ
 realiter *Distingvi* dicuntur, non tamen *Es-*
sentialiter, quia non habent distinctas, mul-
 tò minus dissimiles *Essentias*; nisi ut modo
 di-

dictum, *Essentiam pro formali ratione accipias*; quo sensu concedimus dari *Dif.* *Essentialēm*, inter Personas Divinas. Sic intelligendi veniunt nonnulli, citante Sthalio, (v) qui relationes Divinas inter se ratione distinguvi dicunt.

g. III.

Secundo loco, ex natura extremorum denominatam, rimamur *Dif.* *Formalem*; hæc uèi in particulari rerum discrimine, solet esse frequentissima, ita perplexitatibus, & obscuritatibus maximè ab authoribus est involuta; ut nihil dicam de Scotistarum *Dif.* *formali*; quæ, dicente Joh: Rhada (φ) est inter ea, quæ habent *distinctas rationes formales objectivas*, ita ut una non includat aliam, in sua ratione formalis. Hæc enim sane applicata posset aliquo modo tolerari; præsertim tunc quando *distinctio formalis*, contradistinguatur *dif.* *accidentali*, non verò in sensu Scotistico, quaterus hanc applicant ad *Essentiam*, & *relationes divinas*. Nec commemo rabo multis Fonieczæ *dif.* *formalem*; sive demum dicat illam esse *Essentialēm Formalem*, inter diversas *Essentias Entitatesque vel simplices vel compostas*, sive *Formalem puram*,

inter unius essentiae diversas rationes objectivas; nam & haec ritè usurpata recipi posset, modo non medium dicatur constitutæ inter realem & rationis, ut vult nominatus Author. Sed dicam aliquid de hac dist: in communi, quomodo haud distorto sensu & ad realem, & rationis dist: pertineat. Nomen enim suum omnium suffragio trahit à conceptibus formalibus, quæ notant species intelligibiles seu ideas in mente hærentes. Iam cum objecta realiter distincta generent de se, ejusmodi conceptus formales, ut accidens & accidentia, realiter distinctos; nescio quomodo Authores voluerent dist: formalem præcisè ad rationis dist: stringere. Nam concessio, quod unum idemque objectum possit duobus conceptibus formalibus, per rationem distinctis, representari & sic significative dist:is nomen mereri, quomodo quidam ex Scholasticis Essentiam & personam, itemque personas inter se distingvi dicunt; optimo tamen jure dist: formalis realiter distinctis attribuitur.

§. IV.

Crebram Authores mentionem faciunt, Distinctionis modalis, quam antequam fuisse exponam, pauc s prælibanda sunt extrema ex quibus nomen suum trahit, ut sic quivis facie-

facilius videre possit, quomodo jam ad realem, jam rationis Dist. pertineat. Extrema illa uno nomine vocantur *modi*. Sub qua notatione non quidem comprehendimus vocabulum *modi*, apud Philologos multum familiare. Sed supponimus hanc voculam ut in Philosophico fato usu frequentatur. Ibi enim *modi* aliquando dicuntur *Entia realiter Distincta ab iis rebus quorum sunt modi*, ut sunt species qualitatis, albedo, dulcedo etc. Aliquando *modi* dicunt ultimam, & perfectissimam existendi rationem, quales sunt superpositalitas & personalitas. Non dumquam determinatiorem essendi rationem, per quam Ens contrahitur ad substantiam & Accidens, denotant. Sic dicuntur porro affectiones Entis, *modi sufficientes*. Familiarissima a. & receptissima est acceptio *modi*, pro adjacente rei determinatione, modificatione, & affectione, cœn ut quidam planius hoc ipsum exponit, dicens: *modus est entitas de cuius intrinseca ratione est rem aliquam singularem actu afficere, determinare, ipsique quasi affixum esse*, ita ut nulla ratione in rerum natura esse possit nisi actu id Ens affectas ipsius quasi affixa sit, imo ne quidem concipi possit absque hoc quod aliquid determinet, & affi-

cias. Ut in applicatione lessionis, & præsen-
tia Petri, ad oculum patet; atque in hac po-
steriori significatione quam plurimum uia
venit, cum de *Dist: modali* apud Authores ser-
mo est. Licet non negari potest etiam reli-
quos modos supra nominatos constituere *Dist:*
modalem. Nam non adeo inter actos can-
cellos eosdem coarctemus ut cum nonnullo
(x) dicamus qualitates, proprietates, iuxta o-
mnia fere illa quæ corporibus accidunt, nihil
aliud esse quam modos, notionaliter sicutem
a suo subiecto differentes. Distinguuntur ita-
que *modaliter*, *res*, & ejus *modi separabiles*,
nec non *modus*, & *modus sibi invicem oppo-*
siti, ut *unitas* & *compositio à corpore & ani-*
ma, causa & causatum. *Modaliter* item di-
stingvi dicuntur modi ab *essentia inseparabili-*
bus, ut attributa Entis nec *modi* & *modi*,
non sibi oppositi, ut *veritas à bonitate*.

§. V.

Ex serie Distinctionum, juxta conditionem
extremorum donominatarum, ultimo
loco *Distinctionem Virtualem* pensitabo. Hanc
a scotistis, & nonnullis aliis spissis obscuritatum
secrebris involutam esse compemus, dum illam
cum sua *dist: ex natura rei formalis*, & nescio qui-
bus

bus confidis distinctionum generibus, confundere volunt. Verum, ut liberum cuique circa hanc rem judicium, relinquamus, non possumus non, si praesertim vim termini spectemus, hoc Dist: genus, parili ratione, ac priora, jam ad Dist: realem, jam rat. relegare. Nam *virtus* & *virus*, ceu accidentia diversa non omnino ratione distingvi, dici possunt; quandoquidem reversa ex parte rei, eadem illa Essentia, quæ distinctissima producit effecta, distinctas obtinet virtutes. E. g. *vis indurativa*, *liquefactiva*, *rarefactiva*, *condensativa*, virtualiter distingvuntur in radiis solaribus, & colore uno eodemque, quæ virtutes ad minimum, quoad *conceptus* nostros *formales*, & sua objecta realiter distingvuntur. Quod assertum, quoad allatum Exemplum, fovet D. Schatius (ψ) cui adstipulatur acutissimus Patcha. (ω) *Propriissime* a. Dist. virtual. illa dicitur: quando quædam, quæ a parte rei idem sunt, propter diversa prædicata, respondent, & æquivalent Entitatibus realiter distinctis, ceu in ordine ad diversa prædicata se habent ac si essent realiter distincta. Et talenm Distinctionem *Virtualem* Mendoza (α) Duplum facit, minorem scil. quæ sit, vel per æquivalenciam ad plures causas, ut hoc modo in

homine distingvi dicuntur *anima rationalis*,
Sensitive, & *vegetativa*; neque e. magis assen-
 sum illis damus qui triplicem in homine ani-
 mam esse dicunt; quam iis, qui *sensationem*,
 & *vegetationem*, ex *moto fieri*, afferunt.
 Vel sic talis distinctio virtualis, per *equiva-
 lentiam ad plures specie effectus*, ubi scil. est
*diversitas specifica effectuum ab unica causa
 prodeuntrium*. Vel adhuc per *equivalentiam
 ad similitudinem*, & *diffimilitudinem alia-
 rum verum*. Vel tandem per *equivalentiam
 ad plura loca*. Exempla, & illustrations
 horum modorum suppeditat Pascha. (β)
 Alteram *Diss.*: *Virtualem* Mendoza supra Cita-
 to loco dicit *altiorem*, & *nobiliorum*, quam
 reperire licet in Deo, juxta hanc e. Deus di-
 citur habere *praedicata ex se Contradictoria*;
 utpote cum *Essentia* dicitur *Tribus Personis
 communicari*, *relationes v. non*; tum obti-
 net *Diss. virtualis major*, inter *Essentiam* &
Paternitatem, *Filiationem* atque *processio-
 nem*. Sed notanter dicitur, quod ejusmodi
praedicata ex se sunt contradictoria, nam con-
*trarietas hæc tollitur per diss:em virtualem
 rei supra quam cadunt*. Hoc ipsum signifi-
 canti tali illustrat simili, laud. Pascha, di-
 cit: *survere, & non currere, ex se sunt con-*

tradictoria prædicata, si v. cadunt supra res distinctas realiter, definit esse contradicторia quia subjectum est duplex realiter. Ita cum dicimus *prædicata contradicторia de Deo enunciari*, statuimus ibi subjectum duplex, licet non realiter tamen virtualiter. Definunt itaq; ea *prædicata ex se contradicторia*, respectu illius virtualiter distincti subjecti esse contradicторia. Consule de his Mendoz. Sthal. in Institut. Metaph. & Clariss. Pascham.

(v) *Tæb metaph.* p. 86. (φ) *lib. 1. C. 10.* (χ) *Heereb, Disp. select. Vol. II.* (ψ) *in metaph. Exemplar.* p. 176. (ω) *Ontolog. sua* p. 612. (α) *Disp. Metaph.* vi, §. 26. (β) *Ontolog.* p. 618.

Addere solent his nominatis Distinctionum generibus, Distinctionem Objectivam, Actualem, potentialem, & multas alias Dist. species. Sed cum & illæ ex dictis innoteſcunt, nec alias multum in actu exercito, usurpari solent, à nobis consultò omittuntur. Atque his sic simpliciter in medium adductis, finem discursus impono, & sub sereno veritatis rure que

L. B. benignæ censuræ Phœbo tutus acquiescens, sempiternas

ALTISSIMO JEHOVÆ LAUDES HYMNOSQUE NUNCUPABO.

VIRO - Juveni

Morum integritate & literarum laude
Conspicuo,

Pereximio atque Prastantissimo

Dn. ANDREÆ LUSCINIO,
Amico suo Honoratissimo.

Sic Lux LUSCINII mentis præclara relucet
Dum pulsis tenebris Lucida, tecta, facit.
Scilicet haud potuit remanere tenebrio nilis
Nec quivit dici lucifugusque niger,
Quem voluit præsaga boni Lucina futuri
Nomine LUSCINI, en! indigitare prius.
Sed cum Luscinia hæc sibi carmina congrua
poscat,
Prastabat tacito vota fovere sinu.

Animo quam verbis prolixior
gratatur

JOHANNES OLIN.

JUVENI

Morum elegantia, animiq; cultu Prastantissimo
Domino. ANDREÆ LUSCINIO

Populari Suo dilectissimo.

E ja! nunc Musæ voces cantate sonoras,

LUSCINIUS meruit vester Alumnus idem.

Is quando à teneris docta est nutritus in aula,

Digna viro calida huic quis vota neget?

Grator Communi patriæ sua commoda quondam,

Gatulor & tibi, cum Pulpita Sacra petis;

Porro precans voveo felix fortuna secundet,

Ut vigeas Patriæ Tique Deoque simul.

Sic honoratissimo D:mo. RESPONDENTI Amico inter paucos fido gratatus est,

AXELIUS BRUMERUS Helsf. Nyl.

In

Perdoratam atq; Distinctam de DISTINCTIONE
disputationem, Viri Judenis, Musarum lau-
de nec non morum concinnitate Egregit,

Dn. ANDREÆ LUSCINI,

Defensoris Strenuissimi, Fautoris &
Sympatriotæ Svavissimi.

O quem Te memorem! certe mibi deficit
humor
Phœbeus, calamum lingua manusq;
fugit.

Gratia Te nutrit; rarissima mulsa, Camæna,
Ante alios larga Ti tribuere manu.

Ales ceu vario vocis discrimine cantat
Daulias indigitans, quod Tibi nominis est:
Sic Musis cultis multo vir amande labore,
Distinctum profers ingenii specimen.
Fure tibi justos his paucis grator honores
Quos animi, dotes promeruere, Tus.

Hæc non tam moris quam intemer-
tate amicitiae constandæ
gratia reliquit.

PETRUS RÖNIG
Nyland.

Philosophiæ campum quis ignorat vestissimè patere? quem latet Philosophiam multis eritis esse involutam, cuius nemo ad hunc usq; diem exactè omnes nodos explicuit, quamvis multi doctorum virorum in ejus interpretatione, ad fatigationem usq; defudarint? Te itaq; Doctiss: D. Sympat: nervos tuos intendere componendo specimini haud vulgari, societatiq; literariæ egregiè se probaturo, cum percepi, delibutum summo gaudio me sensi, maximè eo nomine quod materiam tam arduam, omnibusque doctrinam proficentibus, valde necessariam (iuxta illud Ciceronis: *Qui bene distingvit bene docet.*) Tibi elaborandam elegisti, elaboratique ingenii acutine elegantique rerum venustate ornasti. Sed nequeo digne industriam tuam extollere, cum ingenii tenuitas id exactius prosequi veteret. Verbo tamen votum complector, calidis summum venerans Numen precibus, ut cæptis suis, laude oppido dignis, velit adesse, quo vergant in sui Nominis gloriam. tuum, tuorumque gaudium, Patriæque commodum ingens.

*Inter ceterorum gratianum paces
Lubens moritòg; gratulatur*

P E T R U S A: I G N A T I U S
Helsingforiensis,

Cum volvo, veneror, rerum venerabile pondus
Quod sumfisti humeris Sympatriora tuis,
Pondus quod toties doctum laflaverat orbern,
Queis cerebella tricis tor lacerata manent.
Sic per dura suum caput effert palma triumphans
Robora sic onerum lusa maligna facit.
Ergo non patulas amplectar ut hactenus umbras
Num cedant umbris corpora vasta suis?

Gratulabundus adjecit

GABRIEL THAVONIUS.

Nyland.